

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 10Co/183/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1414211584
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Frimmelová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1414211584.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Michaely Frimmelovej a členov senátu JUDr. Ayše Pružinec Erenovej a JUDr. Ľuboša Sádovského v právnej veci žalobcu: KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, zast. advokátkou JUDr. Soňou Pohovejovou, Záhradnícka 37, Bratislava, proti žalovanej: H. C. P., X.. XX.XX.XXXX, L. P. X/D, L., zast. advokátkou JUDr. Ivanou Remšíkovou, Suvorovova 8, Pezinok, o zaplatenie 1.456,38 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 9. decembra 2016, č.k. 9C 305/2015-115, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa od žalovanej domáhal zaplatenia 1.456,38 eur s úrokom z omeškania 9,25 % ročne od 09.12.2011 do zaplatenia titulom nároku podľa ust. § 12 ods. 1 písm. f) zák. č. 381/2001 Z.z. na náhradu časti poistného plnenia, ktoré vyplatil poškodenému v súvislosti s dopravnou nehodou, spôsobenou vozidlom žalovanej, ktoré bolo u neho povinne zmluvne poistené, argumentujúc tým, že žalovaná bola v čase poistnej udalosti v omeškaní s platením poistného. Žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že dňa 04.06.2011 bola prevádzkou motorového vozidla B.. Y., U.: L., držiteľom ktorého bola žalovaná, spôsobená dopravná nehoda, pri ktorej došlo k poškodeniu vozidla B.. M. U.: L.. Žalobca na základe poistnej zmluvy Č.. XXXXXXXXXXXX pre povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, uzatvorenej so žalovanou, vyplatil dňa 31.10.2011 na účet poškodeného H.. E. H. poistné plnenie v sume 17,70 eur titulom doplatku skutočnej škody neuhradenej z havarijného poistenia a dňa 27.09.2011 zaplatil refundáciu poistného plnenia poisťovní poškodeného AXA poisťovňa a.s., v sume 4.837,44 eur. Poistné udalosti likvidoval pod Č.. XXXXXXXXXXXX C. XXXXXXXXXXXX. Žalobca vyzval dňa 26.06.2014 žalovanú na zaplatenie sumy 1.456,38 eur, predstavujúcej 30 % vyplateného poistného plnenia, titulom neuhradeného poistného. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobca uplatnený nárok odvodzoval od skutočnosti, že žalovaná nemala v čase poistnej udalosti dňa 04.06.2011 uhradené poistné, a preto pristúpil k uplatneniu nároku podľa ust. § 12 ods. 1 písm. f) zák. č. 381/2001 Z.z.. Žalovaná tvrdila, že dňa 04.06.2011 mala poistné uhradené, čo vyplýva z výpisu z jej inkasného účtu poistnej zmluvy, a teda v čase, keď sa stala poistná udalosť nebola v omeškaní s platením poistného. Žalobca argumentoval, že omeškanie s platením poistného nastáva vtedy, ak poistník poistné nezaplatí najneskôr v deň jeho splatnosti (§ 8 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z.z.), pričom v posudzovanej veci splatnosť poistného za poistné obdobie od 03.05.2011 do 02.08.2011 nastala dňa 03.05.2011. Uviedol, že žalovaná poistné uhradila až dňa 04.06.2011, teda v čase vzniku poistnej udalosti, čo znamená, že v čase vzniku poistnej udalosti bola v omeškaní s platením poistného. Žalovaná argumentovala tým, že poistné zaplatila dňa 04.06.2011 pred dopravnou nehodou.

3. Vec posúdil právne podľa ust. § 420 ods. 1, § 427 ods. 1, § 788 ods. 1, § 789 ods. 2 Obč. zák., § 4 ods. 2 a 3, § 10 ods. 1 písm. b) a § 12 ods. 1 písm. f) zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal ním tvrdený nárok, preto žalobu zamietol.

4. Ustálil, že rozhodujúcim bolo posúdenie otázky, či v čase, kedy nastala skutočnosť, ktorá bola dôvodom vzniku poistnej udalosti, bola alebo nebola žalovaná s platením poistného z titulu zákonného poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v omeškaní. Uviedol, že splnením dlh zanikne (§ 559 ods. 1 Obč. zák.), a že dlh zaniká okamihom zaplatenia. Keďže v posudzovanej veci poistná udalosť, ako aj zaplatenie zákonného poistného žalovanou nastala v ten istý deň, t. j. dňa 04.06.2011, pre regres poisťovne je rozhodujúce, kedy bolo zákonné poistné žalovanou skutočne zaplatené, či pred alebo po poistnej udalosti, ktorá sa stala o 15.00 hod. Len vtedy je možné posúdiť otázku, či žalovaná bola alebo nebola s platením poistného v omeškaní.

5. Vysvetlil, že dôkazným bremenom je procesná zodpovednosť strany sporu za to, že v konaní neboli preukázané jej tvrdenia a že práve z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté v jej neprospech. Kto a v akom rozsahu má dôkazné bremeno, určujú normy hmotného práva, pričom zásadne ho má ten, v koho záujme je preukázanie určitej skutočnosti. Neúspech v spore je nepriaznivým procesným dôsledkom, ktorý stíha toho, kto neunesol dôkazné bremeno. Žalobca nesie v sporovom konaní dôkazné bremeno v súvislosti s tými tvrdeniami, ktoré umožňujú žalobe vyhovieť, ak budú tieto tvrdenia preukázané. Na druhej strane žalovaný nesie dôkazné bremeno tých tvrdení, ktorými odôvodňuje svoju obranu proti žalobe (predovšetkým hmotnoprávne námietky, ako sú započítanie, splnenie dlhu, premlčanie a podobne). Ak nie je možné zistiť určitú skutkovú okolnosť, ktorá je medzi stranami sporu sporná a pre rozhodnutie dôležitá, postihne nepriaznivý dôsledok toho účastníka, ktorý mal v súvislosti s ňou dôkaznú povinnosť. Ak po vykonanom dokazovaní nie je možné urobiť záver ani o pravdivosti tvrdenia strany sporu o určitej skutkovej okolnosti, ale ani záver o nepravdivosti tohto tvrdenia, znamená to, že tvrdená skutočnosť nebola preukázaná.

6. Konštatoval, že žalobca tvrdil, že v čase poistnej udalosti, teda 04.06.2011, bola žalovaná v omeškaní so zaplatením poistného v sume 35 eur za obdobie od 03.05.2011 do 02.08.2011. Z uvedenej ním tvrdenej skutočnosti vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky v podobe nároku na regresnú náhradu vo výške žalovanej sumy. Dospel k záveru, že žalobca bol potom povinný preukázať toto svoje tvrdenie, z ktorého vyvodzuje pre seba nároky voči žalovanej. Vyhodnotil, že žalobca dôkaz o existencii omeškania žalovanej so zaplatením poistného v čase poistnej udalosti nepredložil, keď predložil iba výpis z inkasného účtu poistnej zmluvy žalovanej, z ktorého vyplýva, že poistné bolo zaplatené dňa 04.06.2011, t.j. v deň vzniku poistnej udalosti. Uviedol, že uvedené podľa žalobcu znamená, že žalovaná bola v čase vzniku poistnej udalosti v omeškaní so zaplatením poistného. S týmto tvrdením nesúhlasil, vyhodnotiac, že zaplatenie poistného v deň poistnej udalosti nemôže bez ďalšieho znamenať, že v tento deň, resp. po celý tento deň omeškanie trvalo. Trvalo len do okamihu zaplatenia poistného. Poukázal na to, že žalovaná trvala na tom, že toto bolo uhradené pred poistnou udalosťou - poštovým poukazom na účet, uhradeným na pobočke Slovenskej pošty, a.s. v OC Polus Bratislava. Vyjadril názor, že ak žalobca tvrdí, že tomu bolo inak, z čoho odvodzuje aj svoj uplatnený nárok, je jeho povinnosťou preukázať svoje tvrdenie a ak žalobca neunesie dôkazné bremeno, je povinný znášať následky nepreukázania svojho tvrdenia v podobe neúspechu v spore.

7. Záverom uviedol, že v prípade, že sa strana sporu nezavinene ocitne vo vlastnými silami neprekonateľnom informačnom deficite, bremeno tvrdenia a preukazovania prejde na protistranu tým, že sa má naďalej za to, že sa udalosť odohrala spôsobom, ktorý je priaznivý pre stranu sporu, ktorá je informačným deficitom postihnutá.

8. Žalobu potom zamietol z dôvodu neunesenia dôkazného bremena žalobcu v konaní, teda nepreukázania ním tvrdeného nároku. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 C.s.p..

9. Proti tomuto rozsudku podal žalobca včas odvolanie a žiadal ho zmeniť a jeho žalobe v celom rozsahu vyhovieť. Namietal, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, keďže nebol naplnený princíp právnej istoty, pod ktorým sa rozumie stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. Zdôraznil, že ak súd

rozhodne po prihladnutí na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu inak, má zas každý právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu. Súdu prvej inštancie vytkol, že nerešpektoval rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. MCdo 73/2002 a dôkazné bremeno ohľadne času zaplatenia dlžného poistného preniesol v tomto spore na neho s odôvodnením, že dôkazné bremeno má v zásade ten, v koho záujme je preukázanie určitej skutočnosti. Mal za to, že súd prvej inštancie porušil princíp právnej istoty, pretože práve uvedené rozhodnutie NS SR rieši identický právny problém, a to tak, že cit. „keďže v danom prípade poistná udalosť, ako aj zaplatenie zákonného poistného žalovaným nastali v ten istý deň, t.j. 03.10.1995, pre regres poisťovne v zmysle § 11 ods. 4 vyhl. č. 423/1991 Zb. bude rozhodujúce, kedy bolo zákonné poistné žalovaným skutočne zaplatené, či pred alebo po poistnej udalosti, ktorá sa stala o 14:45 hod.. Len vtedy bude totiž možné posúdiť otázku, či žalovaný bol alebo nebol s platením poistného v omeškaní. Dôkazné bremeno v tomto smere zaťažuje žalovaného, aby preukázal kedy, t.j. v ktorom čase v deň 03.10.1995 si dlh voči žalobcovi z titulu zákonného poistenia splnil.“ Z uvedeného vyvodil, že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keďže súd prvej inštancie preniesol dôkazné bremeno o preukázaní času zaplatenia dlžného poistného na neho. Podotkol, že súd počas konania opakovane vyzýval žalovanú na predloženie dokladu svedčiaceho o čase zaplatenia dlžného poistného dňa 04.06.2011, a preto má za to, že aj bral do úvahy vyššie uvedené rozhodnutie NS SR sp. zn. MCdo 73/2002. Hoci žalovaná predmetný dôkaz nepredložila, súd prvej inštancie si osvojil právny názor jej právnej zástupkyne, že dôkazné bremeno zaťažuje jeho a žalobu zamietol.

10. Žalovaná žiadala vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobcu napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne i právne správny potvrdiť. Potvrdila, že súd prvej inštancie ju vyzval na predloženie poštovej poukážky, ktorou by preukázala čas zaplatenia poistného, avšak vo vyjadrení zo dňa 04.07.2016 súdu uviedla, že ju predložiť nemôže, nakoľko ňou nedisponuje a Slovenská pošta, a.s. ju už nearchivuje, pričom vyslovila presvedčenie, že je povinnosťou žalobcu preukázať tvrdenia, o ktoré opiera svoj nárok a nesie tiež riziko ich nepreukázania. Mala za to, že ona nemôže spravodlivo niesť následky toho, že pošta už predmetný doklad nearchivuje, a že žalobca nemá k dispozícii prípadný iný dôkaz na preukázanie svojich tvrdení. Poukázala na to, že žalobca mal možnosť realizovať v plnej miere svoje procesné oprávnenia vrátane možnosti zaobstarať dôkaz svedčiaci o existencii jeho nároku. Uviedla, že súd rozhodol v plnom súlade s dôkaznou teóriou a súdnou praxou, keď za nositeľa dôkazného bremena označil toho, kto svoj právny nárok tvrdí. Podľa jej názoru judikatúra nie je prameňom práva so záväznou povahou a citovala z nálezů Ústavného súdu SR sp. zn. III ÚS 551/2012, podľa ktorého majú súdy oprávnenie dopĺňať a rozvíjať existujúcu judikatúru týkajúcu sa relevantných právnych otázok. Prípadné odchýlenie sa súdu od existujúcej judikatúry by mohlo predstavovať zásah do základných práv strany sporu len za predpokladu, že by bolo dôsledkom arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti súdneho rozhodnutia. S poukazom na uznesenie KS Banská Bystrica sp. zn. 17Co 410/2014 argumentovala, že súd sa môže odkloniť od rozhodnutí Najvyššieho súdu za predpokladu preloženia kritickej konfrontácie jeho dôvodov, podľa ktorých sa nemohol v obdobnej skutkovej a právnej situácii s predmetným rozhodnutím stotožniť. V tejto súvislosti uviedla, že právna veta rozhodnutia, na ktoré poukazoval žalobca („poistený, ktorý v čase poistnej udalosti mal poistné zaplatené, nie je v omeškaní z hľadiska ust. § 11 ods. 4 vyhl. č. 423/1991 Zb., hoci poistné zaplatil po jeho splatnosti“), bola napadnutým rozsudkom plne rešpektovaná, pričom prípadný odklon od ustálenej rozhodovacej praxe bol v odôvodnení rozhodnutia náležite a veľmi podrobne odôvodnený. Zdôraznila, že aj samotná judikatúra NS SR je nekonzistentná, vyvíja sa a časom modifikuje.

11. Žalobca sa k vyjadreniu žalovanej nevyjadril.

12. Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (ust. § 379 a § 380 C.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné, a že napadnutý rozsudok je potrebné zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pretože vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Naviac, súd prvej inštancie pri rozhodovaní nerešpektoval judikatúru najvyšších súdnych autorít, úplne ju opomenul (hoci mal o nej vedomosť), a napriek tomu, že rozhodol v rozpore s ňou, ako aj v rozpore so svojím vlastným vysvetlením dôkaznej povinnosti, svoje odlišné závery nevysvetlil. Napadnutý rozsudok vyhodnotil odvolací súd vzhľadom na jeho odôvodnenie taktiež za len čiastočne preskúmateľný a arbitrárny, keďže z neho nie je možné zistiť, akým spôsobom súd prvej inštancie aplikoval svoj vlastný výklad dôkaznej povinnosti strán na posudzovanú vec.

13. V prvom rade odvolací súd uvádza, že nepovažoval (rovnako ako strany sporu) za sporné zistenia súdu prvej inštancie o tom, že žalovaná mala so žalobcom uzavretú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou jej motorového vozidla (U.Č.: L.), a že týmto vozidlom dňa 04.06.2011 spôsobila dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k poškodeniu vozidla U.: L. H.. E. H.. Rovnako nebolo sporné, že žalobca na základe poistnej zmluvy vyplatil poškodenému H.. E. H. poistné plnenie v sume 17,70 eur titulom doplatku skutočnej škody neuhradenej z havarijného poistenia a poisťovni poškodeného AXA poisťovňa a.s., zaplatil refundáciu poistného plnenia v sume 4.837,44 eur, keď poistné udalosti likvidoval pod Č.. XXXXXXXXXXXX a XXXXXXXXXXXX.

14. Predmetom sporu bol nárok žalobcu proti žalovanej na zaplatenie sumy 1.456,38 eur, predstavujúcej 30 % vyplateného poistného plnenia, ktorý žalobca odôvodnil tým, že žalovaná bola v čase poistnej udalosti dňa 04.06.2011 v omeškaní s platením poistného, a preto pristúpil k uplatneniu nároku podľa ust. § 12 ods. 1 písm. f) zák. č. 381/2001 Z.z.. V tejto súvislosti argumentoval tým, že splatnosť poistného za poistné obdobie od 03.05.2011 do 02.08.2011 nastala dňa 03.05.2011, čo žalovaná ani nerozporovala, takže ide o nespornú skutočnosť, pričom žalovaná poistné zaplatila až dňa 04.06.2011, čo taktiež nebolo v konaní sporné a bolo aj preukázané listinným dôkazom produkovaným žalobcom, a to výpisom z inkasného účtu poistnej zmluvy žalovanej. Žalovaná v rámci svojej obrany v spore tvrdila, že dňa 04.06.2011 v čase poistnej udalosti (o cca 15:00 h) už mala poistné uhradené, pretože ho zaplatila pred dopravnou nehodou. Odvolací súd konštatuje, že na toto svoje tvrdenie neprodukovala žiadny dôkaz.

15. Súd prvej inštancie žalobu zamietol, keď dospel (zjednodušene povedané) k záveru, že žalobca síce predložil dôkaz o tom, že žalovaná poistné zaplatila dňa 04.06.2011, teda v deň poistnej udalosti, čo však neznamená, že omeškanie žalovanej trvalo po celý tento deň. Uviedol, že omeškanie žalovanej trvalo len do zaplatenia poistného, pričom žalovaná tvrdila, že ho zaplatila pred poistnou udalosťou. Z uvedeného vyvodil, že ak žalobca tvrdí, že tomu bolo inak, bol povinný svoje tvrdenie preukázať. Keďže žalobca dôkaz o existencii omeškania žalovanej so zaplatením poistného v čase poistnej udalosti nepredložil, jeho žalobu zamietol pre neunesenie dôkazného bremena. Z akého dôvodu by mal mať žalobca za účelom vyvrátenia tvrdení žalovanej dôkaznú povinnosť za stavu, keď žalovaná žiadny dôkaz na preukázanie svojho tvrdenia neprodukovala, už súd prvej inštancie nevysvetlil. Závery súdu prvej inštancie, pre ktoré žalobu zamietol, odvolací súd vyhodnotil za neudržateľné, založené na nesprávnom právnom posúdení veci, a teda nesprávne.

16. Odvolací súd dáva najskôr do pozornosti súdu prvej inštancie ustálenú judikatúru, týkajúcu sa povinnosti strán tvrdiť rozhodujúce skutočnosti a ich dôkaznej povinnosti, ktorá je už notorieta, a podľa ktorej samotná skutočnosť, či strana v konaní vystupuje na strane žalobcu alebo žalovaného, nemá priamy vplyv na jej povinnosť tvrdiť rozhodujúce skutočnosti a predložiť alebo označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi stranami v spore závisí na tom, ako vymedzuje právna norma práva a povinnosti strán. Obvykle platí, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vystihuje aktuálnu skutkovú a dôkaznú situáciu konania. V priebehu sporu sa môže meniť, teda môže dochádzať k jeho prerozdeleniu. Predpoklad, že v konaní rozhodujúce skutočnosti preukazuje iba žalobca, je teda mylný. Pri posudzovaní dôkazného bremena na strane tej - ktorej strany treba rešpektovať aj tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, teda, že z pravidla, že každý preukazuje iba svoje vlastné tvrdenia, existuje výnimka vychádzajúca z faktu, že po nikom nemožno spravodlivo požadovať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti. Je potom na žalovanom, aby preukázal skutočnosti vylučujúce žalobcom uplatnené právo, z čoho plynie, že dôkazné bremeno prechádza na protistranu, teda na žalovaného (v tejto súvislosti pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo 81/2010 zo dňa 31.05.2010).

17. V prvom rade je potrebné si uvedomiť, že na posudzovanú vec dopadá ust. § 517 ods. 1 veta prvá Obč. zák., podľa ktorého je dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, v omeškaní. Toto zákonné ustanovenie, ktoré je zásadným pre právne posúdenie sporu, súd prvej inštancie neaplikoval. Ak by tak urobil, zistil by, že jeho závery ohľadne dôkaznej povinnosti strán (ktorú v rozsudku aj v teoretickej rovine aj správne vysvetlil, úplne nesprávne ju však aplikoval) nemôžu obstáť. Podľa ust. § 12 ods. 1 písm. f) zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (účinného do 30.06.2012) má poisťovateľ proti poisťovníkovi nárok na náhradu poistného plnenia alebo jeho časti, ktoré za neho vyplatil z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ak v čase, keď nastala poistná udalosť, bol v omeškaní s platením

poistného. Žaloba žalobcu je založená na ním produkovaných dôkazoch ako aj na medzi stranami nesporných tvrdeniach, že žalovaná mala u žalobcu uzatvorené povinné zmluvné poistenie, že bola povinná platiť poistné riadne a včas, že dňa 04.06.2011 spôsobila dopravnú nehodu, že v dôsledku poistnej udalosti žalobca za ňu plnil poškodenému, že poistné za poistné obdobie od 03.05.2011 do 02.08.2011 bolo splatné dňa 03.05.2011, a že žalovaná ho zaplatila až dňa 04.06.2011. Vychádzajúc z ust. § 517 ods. 1 veta prvá Obč. zák. je potom nepochybné, že žalovaná nezaplatila poistné včas, teda vtedy, kedy bolo splatné (dňa 03.05.2011) a dňa 04.06.2011, kedy došlo k poistnej udalosti, bola s platením poistného v omeškaní. Všetky tieto žalobcom tvrdené skutočnosti, ktorými odôvodňoval svoj nárok v zmysle ust. § 12 ods. 1 písm. f) zák. č. 381/2001 Z.z., žalobca v konaní aj preukázal resp. ani neboli sporné. Je potom namieste prijať záver, že žalobca si svoju povinnosť tvrdiť a svoje tvrdenia preukázať dôkazmi splnil.

18. Žalovaná v rámci svojej obrany v spore tvrdila, že poistné zaplatila dňa 04.06.2011 ešte pred dopravnou nehodou, a že teda v čase, keď nastala poistná udalosť, už nebola v omeškaní s platením poistného. Vzhľadom na takúto procesnú obranu žalovanej potom súd prvej inštancie správne uviedol, že splnením dlh zanikne (§ 559 ods. 1 Obč. zák.), že dlh zaniká okamihom zaplatenia, a že nakoľko v posudzovanej veci poistná udalosť ako aj zaplatenie poistného žalovanou nastali v ten istý deň (04.06.2011), je pre regres poisťovne je rozhodujúce, kedy bolo zákonné poistné žalovanou skutočne zaplatené, či pred alebo po poistnej udalosti, ktorá sa stala o 15.00 hod, keďže len vtedy je možné posúdiť otázku, či žalovaná bola alebo nebola v čase poistnej udalosti s platením poistného v omeškaní. Ako ďalej taktiež správne uviedol súd prvej inštancie (v bode 20 napadnutého rozsudku), žalovaná nesie dôkazné bremeno tých tvrdení, ktorými odôvodňuje svoju obranu proti žalobe, keď ide predovšetkým o hmotnoprávne námietky, akou je aj splnenie dlhu. V posudzovanej veci však žalovaná žiadny dôkaz preukazujúci jej tvrdenie o splnení svojho dlhu na poistnom v čase pred dopravnou nehodou dňa 04.06.2011, s platením ktorého bola dňa 04.06.2011 preukázateľne v omeškaní, nepredložila.

19. Napriek tomu, že žalovaná svoju dôkaznú povinnosť nespĺnila a svoje tvrdenie o zaplatení poistného pred vznikom poistnej udalosti ničím nepreukázala (a zostalo potom skutočne len v rovine jej ničím, teda žiadnym dôkazom nepodloženého tvrdenia), súd prvej inštancie z neunesenia jej dôkazného bremena nevyvodil žiadny záver a „prehodil“ dôkaznú povinnosť späť na žalobcu, ktorý by mal zrejme (nevedno akým spôsobom alebo dôkazom) preukazovať, že žalovaná ešte v čase dopravnej nehody poistné nezaplatila, a tým vyvracať jej ničím nepreukázané tvrdenia. Takéto právne posúdenie dôkaznej povinnosti strán vyhodnotil odvolací súd za absurdné. Ako už vysvetlil vyššie, po žalobcovi nemožno spravodlivo požadovať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti, teda, že žalovaná práve o 15:00 hod ešte poistné nezaplatila. Na to, aby žalobca mohol splniť (ničím neodôvodnenú a vlastne nespĺniteľnú) požiadavku súdu prvej inštancie na unesenie svojho dôkazného bremena, musel by mať jednak vedomosť o tom, kedy presne dňa 04.06.2011 žalovaná poistné zaplatila, čo je nemysliteľné, a zároveň túto skutočnosť aj preukázať, čo je už úplne absurdné. Napokon, aj sám súd prvej inštancie v závere napadnutého rozsudku uviedol, že cit. „v prípade, ak sa strana sporu nezavinene ocitne vo vlastnými silami neprekonateľnom informačnom deficite, bremeno tvrdenia a preukazovania prejde na protistranu s tým, že sa má naďalej za to, že sa udalosť odohrala spôsobom, ktorý je priaznivý pre stranu sporu, ktorá je informačným deficitom postihnutá“. Akým spôsobom tento inak správny záver o prenášaní dôkazného bremena aplikoval na posudzovanú vec, zostalo nevysvetlené.

20. Možno potom uzavrieť, že je nepochybné a v konaní bolo aj preukázané, že žalovaná bola dňa 04.06.2011, kedy došlo k poistnej udalosti, v omeškaní s platením poistného. Ak žalovaná tvrdí splnenie dlhu v rovnaký deň, pred poistnou udalosťou, je povinná toto tvrdenie preukázať. Ak svoje tvrdenie nepreukáže dôkazmi, neunesie v rámci svojej procesnej obrany dôkazné bremeno. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje, že rovnaká procesná situácia už bola vyriešená rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. MCdo 73/2002 (na ktoré správne poukázal žalobca), v ktorom najvyšší súd vyslovil jednoznačný právny názor, citovaný v odvolaní žalobcu, o tom, že dôkazné bremeno preukázať kedy, teda v ktorom čase, v našom prípade dňa 04.06.2011, si žalovaná svoj dlh z titulu zákonného poistenia voči žalobcovi splnila, zaťažuje žalovanú.

21. Odvolací súd považuje záverom za potrebné zdôrazniť, že obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď, pričom rešpektovanie princípu právnej istoty musí byť prítomné v každom rozhodnutí orgánov verejnej moci, a teda aj v oblasti aplikácie práva, keďže práve na

ňom sa hlavne a predovšetkým zakladá dôvera občanov, ako aj iných fyzických osôb a právnických osôb k orgánom verejnej moci. Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná. Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku SR charakter precedensu, je povinnosťou súdu rešpektovať princíp právnej istoty a zabezpečiť jeho uplatnenie v rozhodovacej činnosti. V súlade s týmto princípom je taký postup, ak sa obdobný prípad rieši rovnakým spôsobom. Odvolací súd považuje v tejto súvislosti za potrebné tiež zdôrazniť, že aj Ústavný súd SR už viackrát judikoval, že ak súd rieši právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená, podstatne odlišným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy SR a porušuje tým aj právo strany na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čo je aj prípad posudzovanej veci, keď súd prvej inštancie už ustálenú judikatúru súdov všetkých inštancií, týkajúcu sa povinnosti strán tvrdiť rozhodujúce skutočnosti a ich dôkaznej povinnosti a prenášania dôkazného bremena, nebral vôbec do úvahy bez toho, aby presvedčivo odôvodnil svoj odlišný právny názor o dôkaznej povinnosti strán. Rovnako úplne odignoroval vyššie spomenuté rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. MCdo 73/2002, ktoré dopadá práve na posudzovanú procesnú situáciu, a s jeho závermi sa nevysporiadal.

22. Ohľadom viazanosti súdov judikatúrou dáva odvolací súd do pozornosti súdu prvej inštancie základné princípy Civilného sporového poriadku, upravené hlavne v čl. 2, nazvanom „princíp právnej istoty“.

Podľa ods. 1 cit. čl. 2 C.s.p. musí byť ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

Podľa ods. 2 cit. čl. 2 C.s.p. je právna istota stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

Podľa ods. 3 cit. čl. 2 C.s.p. ak sa spor na základe prihladenia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu.

23. Samozrejme, súd prvej inštancie môže vo svojom ďalšom rozhodnutí aj s ustálenou judikatúrou nesúhlasiť a prezentovať svoje právne názory odlišné od ustálenej súdnej praxe, v takom prípade však bude povinný svoj odklon od ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít vyčerpávajúco a presvedčivo odôvodniť.

24. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) a c) C.s.p. v spojení s § 391 ods. 1 C.s.p. zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne posúdiť dôvodnosť žalobcom uplatneného nároku, vykonané dôkazy vyhodnotiť v súlade s ust. § 191 C.s.p., riadne ustáliť, ktoré skutočnosti boli v konaní preukázané, a ktoré nie, zistený skutkový stav správne právne posúdiť a opätovne vo veci rozhodnúť. Svoje rozhodnutie bude súd prvej inštancie povinný odôvodniť tak, aby odôvodnenie spĺňalo náležitosti ustanovené § 220 ods. 2 C.s.p., a aby bolo logické a presvedčivé. Právnym názorom odvolacieho súdu je viazaný (ust. § 391 ods. 2 C.s.p.).

25. O náhrade trov konania (aj odvolacieho) rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci (§ 262 ods. 1 a § 396 ods. 3 C.s.p.).

26. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C. s. p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C. s. p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C. s. p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C. s. p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C. s. p.).